अतिशक्क (क) री A class of metres containing 4 lines, with 15 syllables in each. It has 18 varieties.

अतिशक्तिः over-work., द्रव्याणामतिशक्त्याऽपि देयमेषां कृतादपि Mb. 12. 234. 14.

अतिशर्वरम् Ved. The dead of night.

अतिशस्त्र *a.* Surpassing weapons; °नखन्यासः R. 12. 73 the nail-wounds surpassed the wounds of swords.

अतिशी 2 A. 1 To surpass, excel; पूर्वान्महाभाग तयाऽतिशेषे R. 5. 14; चरितेन चातिशयिता मुनयः Ki. 6. 32, Bk. 7. 46, 8. 1; न शक्नुमो वयमार्यस्य मतिमतिशयितुम् Mu. 3. –2 To precede in sleeping; अहं पतीन्नातिशये Mb. –3 To annoy, act as an incubus. –*Caus.* (–**शाययति**) To excel; धाम्नातिशाययति धाम सहस्रधाम्नः Mu. 3. 17.

अतिशयः [शी–अच्] 1 Excess, pre-eminence, excellence; वीर्य° R. 3. 62; महिम्नां...अतिशयः U. 4. 21; तस्मिन् विधानातिशये विधातुः R. 6. 11 excellence, highest perfection of art. –2 Superiority (in quality, rank, quantity &c.); महार्घस्तीर्थानामिव हि महतां कोऽप्यतिशयः U. 6. 11; often in comp. with adjectives, in the sense of 'exceedingly'; °रमणीयः Mu. 3; आसीदतिशयप्रेक्ष्यः R. 17. 25; मुक्ता गुणातिशयसंभृतमण्डनश्रीः V. 5. 19; or with nouns, meaning 'excellent'; 'excessive'; 'very great'; °रयः, अश्वातिशयम् K. 80 the best of horses; °दारिद्रोपहताः. –3 Advantageous result, one of the superhuman qualities attributed to Jain saints. -*a.* [अतिशयः अस्त्यर्थे अच्] Superior, pre-eminent, excessive, very great, abundant. –**Comp.** –**उक्तिः** *f.* 1 exaggerated or hyperbolical language, extreme assertion. –2 a figure of speech, (corr. to hyperbole) said to be of 5 kinds in S. D., but of 4 in K. P.; निगीर्याध्यवसानं तु प्रकृतस्य परेण यत् । प्रस्तुतस्य यदन्यत्वं यद्यर्थोक्तौ च कल्पनम् ॥ कार्यकारणयोर्यश्च पौर्वापर्यविपर्ययः । विज्ञेयातिशयोक्तिः सा; Ex. of the first kind: कमलमनम्भसि कमले च कुवलये तानि कनकलतिकायाम् । सा च सुकुमारसुभगेत्युत्पातपरम्परा केयम् ॥ –3 verbosity.

अतिशयन *a.* [शी-भावे-ल्युट] Surpassing, (in comp.); great, eminent, abundant. –**नम्** Excess, abundance, superfluity. –**नी** N. of a metre of four lines, also called चित्रलेखा.

अतिशयालु *a.* Tending to excel or surpass.

अतिशयित *p. p.* 1 Excelled, surpassed &c.; °सुरासुरप्रभावम् U. 5. 4. –2 Excessive, exceeding, going beyond.

अतिशयिन् *a.* [शी-इनि] Superior, excellent; pre-eminent; श्रियमतिशयिनीं समेत्य जग्मुः Ki. 10. 25; इदमुत्तममतिशयिनि व्यङ्ग्ये वाच्याद् ध्वनिर्बुधैः कथितः K. P. 1; °यिनि समासा वंशं एवाशिषस्ते V. 5. 21. –2 Excessive, abundant.

अतिशायनम् [शी-ल्युट्] Excellence, superiority, पर्यायात्परमतिशायनस्य वा यत् Mv. 4. 15; अतिशायने तमबिष्ठनौ (superlative affixes) P. V. 3. 55.

अतिशायिन् *a.* [शी-णिनि] 1 Excelling, surpassing; अर्थकाम° &c. –2 Excessive. –**नी** N. of a metre.

अतिशेषः Remainder; remnant (as of time); a small remainder.

अतिश्रेयसिः [श्रेयसीमतिक्रान्तः] A man superior to the most excellent woman.

अतिश्व *a.* 1 Surpassing in strength a dog (such as a boar &c.). –2 Worse than a dog. –**श्वा** Service; cf. सेवां लाघवकारिणीं कृतधियः स्थाने श्ववृत्तिं विदुः Mu. 3. 14 –**श्वः** N. of a tribe.

अतिश्वन् *m.* An excellent dog.

अतिष्कद्वरी [fr. स्कन्द्] A transgressor; a very dissolute woman.

अतिष्ठा 1 P. To excel; be over (Ved.); स भूमिं विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् Rv. 10. 90. 1. was over and above by 10 Angulas. –**ष्ठा** [स्था-क्विप् षत्वम्] Superiority, precedence. भैतस्मिन्संवदिष्ठा अतिष्ठाः Bri. Up. 2. 1. 2. -*a.* °वत्-वन् Surpassing, standing at the head of all.

अतिसक्तिः *f.* Close contact or proximity; great attachment; अतिसक्तिमेत्य वरुणस्य दिशा Śi. 9. 7.

अतिसन्धा 3 U. 1 To deceive, over-reach, cheat; त्वया चन्द्रमसा च विश्वसनीयाभ्यामतिसन्धीयते कामिजनसार्थः Ś. 3; कथं मया ब्रह्मबन्धुरतिसन्धेयः V. 2. –2 To prejudice, wrong, injure, encroach upon; मूलद्वारं नान्यैर्द्वारैरतिसन्दधीत रूपद्धर्षा Bri. S. 53. 82.

अतिसन्धानम् 1 Cheating, deception; परातिसन्धान° Ś. 5. 25; trick, fraud. –2 Capture. –दण्डा° = Capture by means of the army. Kau. A. 12.

अतिसन्ध्या The time about the twilights, the time just before and after the morning and evening twilight.

अतिसर्पणम् Violent motion or movement (of the child in the womb). गर्भसंक्रमणे वाचि मर्मणामतिसर्पणे Mb. 14. 17. 19.

अतिसर्व *a.* Transcending or superior to all, above all. वाक्कृवचेनातिसर्वेण चन्द्रलेखेव पक्षतौ । Bk. 4. 16. –**र्वः** The Supreme Being; अतिसर्वाय शर्वाय Mugdha.

अतिसान्तपनम् A kind of very austere penance; (गोमूत्रगोमयक्षीरदधिसर्पिःकुशोदकान्येकाहं द्वितीयमुपवसेत्तत्सान्तपनम्; त्र्यहाभ्यस्तैश्चातिसान्तपनम् Viṣṇu Smriti).

अतिसांवत्सर *a* (**री** *f.*) Extending over more than a year; नातिसांवत्सरीं वृद्धिं न चादृष्टां विनिर्हरेत् Ms. 8 153.

अतिसाम्या [अत्यन्तं साम्यं मधुना अस्याः] N. of the plant मधुयष्टि, sweet juice of the Bengal Madder, Rubiat Manjith. (Mar. ज्येष्ठमध)

अतिसृ 1 P. Ved. To extend. –*Caus.* 1 To extend. –2 To exert oneself to drive out (as a fluid).

अतिसर *a.* 1 One who goes beyond or exceeds. –2 Leader, foremost. –**रः** Effort or exertion.